



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Caroli Scribani E Societate Iesv Medicvs Religiosvs De Animorvm Morbis Et Cvrationibvs

Scribanius, Carolus

Antverpiæ, 1618

LI. Impatientia in aduersis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46194](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46194)

neque enim ab euentu, sed à voluntatis & amoris magnitudine merita donaque metiri sua solet Deus.

Denique magnam se in spem erigat bonitatis diuinæ, certus pro fidei ac spei magnitudine cogitationes cessuras. gaudet humana fiducia Deus, & complacet etiam sibi in illa, delectaturque prouocari in dona, & munificentia suæ nubes magnæ fiduciæ impulsu concuti, quò illas resoluat in imbres, & lata liberalitatis suæ maria.

CAPVT LI.

Impatientia in aduersis.

Sive è laboris tadio, ex innata ignauia & torpore, siue è mali magnitudine, aut è desperatione profectus ac felicioris exitus, aut victoriæ consequendæ, siue è fiduciæ in diuites Dei sponfiones languore; aut virium denique suarum, aut caelestis auxiliij diffidentia nascatur; non vltimum malorum est. Hinc enim indignationes exurgunt, odiaque siue in eos quos scimus, siue quos auctores arbitramur, & sæpe innocentiam impetimus, & ea in innoxia capita struimus, quorum meritò æternum pœniteat. qui error nulla plerumque indu-
stria

stria corrigi potest, cum damna ea data sint, in quibus fera omnis emendationum cogitatio est, quæque nulla pœnitudine ac lacrymis elui, nullo pretio reparari possunt.

Iam si damni illati auctor innotuit, grauius etiam insurgimus. nec iure an iniuria acceperimus, examinamus; satis in vindictam & fouenda odia est accepisse. ita ferè omni ratione viduata impatientia est. atq; hinc temerarij profiliunt ausus. pericula damnaque nulla sunt, si vindictæ locus cõceditur. etiam per latus proprium, quis hoc malo tenetur, gaudebit alterius peti posse: & suaue illi ferrum est, si eodem cadat hostis; molle telum, si vtriusque configat pectus.

Quid? quòd furori proxima omnis impatientia sit, & belluarum veriùs more quàm humano fertur in præceps, vt præcipitia & surgentia cælo saxa planities illi sint, si hoste in valle viderit; maria torrentes, si in litore aduersarius steterit. ita non suo ducitur, sed alieno rapitur impetu: neque talis in aduersarium it, sed ventorum more cæco proruit impetu.

Accedit impatientiæ non rarò comitem esse pusillanimitatem. cum enim aut mali magnitudine vincitur qui patitur, aut

T t 3 igno-

ignoratus damni illator, aut vindicta maior, aut nullus vindictæ modus; labimur ferè in mœrorem & languorem, in vitæ tedium, in mortis cupiditatem. mori enim delectat, cum viuere pigeat: hinc morbi intima quæque & robustissima depascunt. sed neque ferro parcimus, bis impij, aut sanè contabescit homo, & nullum iam corpus, sed corporis sui umbra quædã est.

Perpetuis deinde cor pulsatur anxietibus, hæretque ad omnia pavidus animus, & ad tutissima quæque contremiscit. nec sibi satis fidit: carissimos quosque & antè amicissimos inter hostes numerat: ut nunquam tuta sit illi fides, nulli se credat, cum in omnium oculis fraudes legat, in omnium ore venena, in omnium manibus ferum, in omnium fronte hostem.

Perit ex hinc illi omnis meriti corona, omnis præmij brauium, omnis triumphii gloria. æterna an peritura proponas, iuxta habet. mercedem sponde; mercedis omnis contemptor est. æternam nature propone gaudia; somnium illi gaudia sunt, & omnes cælestium diuites sponsones: cum nihil videat præter malum suum, nihilque cogitet præter vindictæ modum. quin ad eò, propone Deum; credes maioris illum facere grauitatem qua premitur mali, quàm aut
illius

illius offensam, minas, pœnas; aut præmia & gloriam. Imò cum è re nulla alia maior honor quàm ex aduersantibus pareretur; quod illi in salutem cœlitus concessum erat, vertit in interitum, medicamenta in venenum. misera omnino conditio, cum quæ in vitam diuite Dei manu porrecta erant, in mortem commutantur.

Omnis etiam fetalis prudentia spoliatur, prouidentia nudatur. neque enim statui prudenter prouideque aliquid potest, quàm diu impatientia occupauit mentem; non anteuerti mala, non præsentia excuti, non futura præcaueri possunt. quare in mille fetalis conijcit discrimina, quorum fuga & euitatio compositam præsentemque sibi animum iactationibus vacuum deposcit.

Remedia.

PRoderit in primis frequenter secum meditari, magna illū sperare aut promittere non posse, quæ aduersa non eruderunt. lecto, puluinaribus, mollibusque assuetus, mollia dabit, nec manum ad magna extendet. ardua virtus poscit, & exitum per aduersa pectus. vis viro & cælo digna? duris, inamœnis, difficilibus assuesce. callum nimirum antè per aduersantia ob-

ducat quisquis æternatura cogitat. adeo-
que quisquis pacatam vitam desiderat, du-
rioribus antè mentem exerceat, ne fortui-
tis turbetur, ne incurrentibus obteratur,
ne cedat malis, sed contrà audentior eat.
vt nimirum animos ab aduersis mutuetur,
audeatque vltro prouocare fortunam, ab
amica illa, aut inimica manu veniat. nam
quid refert ad gloriam & laudem, hostis
oppugnet apertus an tacitus? qui inimici-
tiam factis verbisque, an qui amicitiam
verbo, hostilitatē rebus profitetur? vtrim-
que vulnera sunt, fluit ab vtroque ferro
sanguis. nisi quòd graviora ex insidijs, &
amica manu cadant; quia inopinata, & in-
ermi ferè pectore accepta. eo laudis & me-
riti materies maior. Nam illa, Non puta-
bam, non expectabam ab hac manu, post
tot amicas dexteras inimica exurgere ar-
ma, hostilia tela ab amica pharetra; ab
ignauo pectore & ore veniunt. & quid re-
fert à qua manu veniant mala? animum
antè para, & cogita ab omni posse euenire
quod ab hoste venit, posse tibi accidere
quod Amasæ loabi ferro. & quot iam inde
à Iudæ osculo in Domini iugulum surte-
xerunt?

Quid si Superior sit qui infert, quid si
inferior? à patre in filium, à filio in patrem?
&

& quoties à primordio creaturæ in creatorem insurgunt? quoties tu in Dominū, Iudicē, Regem, Patrem? in Conditorē, Redemptorē, in Deum? teipsum proinde intueri, post tot beneficia creatis, cōseruantis, redimentis, sanguinem fundentis, amantis, adoptantis, cęlorum hereditatem spondentis Dei: post omnibus retrò sæculis pœnas minitantis, & æternū inter perennantes flammās minitantis Dei. post cęlorum excidia, ignium sæuitiam, dæmonum carnificinam nullo æuo ponendam, nullo mitigandam. & insurgis tamen, & ferrum audes stringere, & iterum flagra, columnam, spinas, crucem, clauos, vulnera intentare. facit hoc quisquis calcata Dei voluntate, imperio spreto, letali se scelere inuoluit: & toties facit quoties se illo inuoluit.

Quid si Superior sit qui patiat, à quacunque manu; cogitet illud Bonauēturæ: *Per has aduersitates Prælati à puluere peccatorum purgatur, quem contraxit ex humana infirmitatis surreptione. In multis enim offendimus omnes, & in pluribus negotijs, plures negligentia sæpe fiunt, à quibus necessum habent hinc purgari Prælati, ne illic durius puniantur; iuxta illud, Si iniquè aliquid gesserit, corripiam eum in virga virorum, & in plagis filiorum hominum:*

De 6.
alis c. 5.

Iac. 3.

2. Reg. 7

T t 5 per

per has etiam dum deprimatur, à tumore superbia custoditur: qua potentibus periculosius insidiatur, dum & sublimitas officij, & libertatis licentia, & boni operis placentia, facile mentem eius extollerent; nisi aduersitatis iugum collum præsumptionis eius humiliaret, & sic à superbia voragine defensaret. custos enim salutis & profectus boni rectoris est humiliatio aduersitatis, sine qua eum successus prosperitatis citò eleuasset in ventum præsumptionis. Vnde David secundum cor Dei electus, quando premebatur aduersis, deuotissimus fuit & humilis; quando autem extollebatur prosperis, incidit in culpam elationis, ipso attestante cum dicit, Bonum mihi, quia humiliasti me, ut discam iustificationes tuas.

Psalm.
xii.

Si inferior est qui impugnatur, cogitet Primò, per hæc viam sterni ad magna. Secundò, parari animum in aliorum subsidium & mœrentium solamen, iacentium ac prostratorum erectionem. Tertio, magni meriti materiam subministrari. Quarto, magnam animo tranquillitatem ac malaciam parari, dum per has iactationes roboratur, & assuescit duris, & vsu ac consuetudine quædã paullatim familiaritas cum aduersantibus intercedit. Quintò, crescere his tacitè spiritum ac roborari, iuxta illud: Sic est regnum Dei, quemadmodum si homo iaciat sementem in terram, & dormiat, & exurgat

exurgat nocte & die, & semen germinet, & crescat dum nescit ille.

Iuuerit verò plurimū, Christi, Diuæ Virginis, Sanctorum cælo ascriptorum mores vitaque sæpius repetita. hæc enim animos firmabit, & aduersantibus maiores dabit. sperata etiam promissaque cælo præmia. quare cū aut aduersi aliquid intercurrerit, aut impatiētia motus insurrexerint, Christi tui fufum pro te sanguinem, verbera, vulnera crucemque cogita; & non magno negotio sæuientes animorum fluctus cōpesces: maximè cū ab orbe toto delectam sibi gentem tot beneficiorū prærogatiuis, iam inde ab exordio cumulatam, crudelissima pati videris. quin adeo, post tot benefica in te manu collata, vt opprimi ac insepeliri beneficiis potueris, non cessas diurnis diuinorum mandatorum transgressionibus, vindicem in te Dei dexteram prouocare; & parcit ille tamen, & perfert scelera, nec iudicem statim manum extendit. miseretur potius, & meliora exspectat parcere facilis, ac maioribus etiam post seriam pœnitudinem bonis exornat.

Consultum fuerit sæpius illud memoria repetere: *Confortamini, & non dissoluantur manus vestra: erit enim merces operi vestro.* Paral. 15.

Quæ

*De 6. Quæ manus, Bonauentura teste, instantia
alis e. 5. sunt in agendo, & patientia in sufferendo quod
grauat. quæ si non dissoluantur per desidiam seu
intolerantiam, merces æterna ei cumulabitur.*

† *Referendum hoc caput ad librum secundum,
post caput 2. folio 172.*

*Curiosior inuestigatio imperfectionum
Superiorum.*

QUÆ res magnam animi inquietudi-
nem ingenerat, ingentium turba-
rum causa; cùm curiosior hæc inuestiga-
tio, tanquam validis aduersantibusque
uentis, mentis malaciam ac tranquillita-
tem euertat, perpetuisque quibusdam fla-
tibus fluctibusque serenitatem turbet, ac
è sede sua depellat. neque enim stare in il-
la mente tranquillitas potest, quæ peren-
nibus iactatur motibus, curiosioreque in-
uestigatione continua iactatione concuti-
tur. vt taceam contemptum paulatim Su-
periorum nasci. Neque enim fieri potest,
quin aliqua nonnunquam minùs per om-
nia laudanda, quædam fors etiam dam-
nanda solers disquisitio, ingeniosa semper
in